

TK

TILASTOTIEDOTUS

Statistisk rapport

Vuoden 1970 väestölaskennan ennakkotietoja Förhandsuppgifter från 1970 års folkräkning

**TILASTOKESKUS
STATISTIKCENTRALEN**

(Tilastollinen päätoimisto)
(Statistiska centralbyrån)

Helsinki
Helsingfors

Tiedustelut-Förfrågningar

Pvm-Datum

No

Göran Strengell

5.4.1972

VL:1972:8

Marjariitta Eräpohja

puh. 90 - 64 94 11
tel.

ENNAKKOTAULU 29: ENNAKKOTIETOJA
KUNTIEN KIELISUH-
TEISTA 31.12.1970

FÖRHANDSTABELL 29: FÖRHANDSUPPGIFTER
OM KOMMUNERNAS SPRÅK-
FÖRHÅLLANDEN
31.12.1970

Selvityksiä

Kielilain (1.6.1922/148, muutettu 7.12.1962/593) mukaan virka- tai itsehallintoalue, joka käsittää yhden kunnan, katsotaan yksikieliseksi, jos kunnassa on ainoastaan samankielisiä asukkaita tai jos siinä asuvien toiskielisten luku on pienempi kuin kymmenen prosenttia asukkaiden koko määrästä. Sen sijaan kunta on kaksikielinen, jos toiskielisten luku on 10 % tai vähintään 5 000 henkilöä.

Mitkä virka- ja itsehallintoalueet on katsottava suomen- tai ruotsinkielisiksi ja mitkä kaksikielisiksi, määrää virallisen tilaston pohjalta valtioneuvosto joka kymmenes vuosi. Kuntaa, joka tämän lain mukaan on ollut kaksikielinen, ei kuitenkaan julisteta yksikieliseksi, ellei toiskielisten luku alueella ole alentunut 8 prosenttiin tai sitä pienemmäksi.

Valtioneuvoston päätös virka- ja itsehallintoalueiden kielellisestä jaotuksesta vuosina 1963-1972 on annettu 28.12.1962/687.

Virallinen tilasto kieliryhmien lukumäärästä perustuu joka kymmenes vuosi suoritettaviin väestölaskentoihin. Vuoden 1970 väestölaskennassa henkilöiden pääkieltä koskeva kysymys kuului seuraavasti: "Pääkieli. Epäselvissä tapauksissa ilmoittakaa mihin kieliryhmään lähinnä katsotte kuuluvan. Ilmoitettava myös pikkulapsista." Sarakkeeseen ei ollut kirjoitettu tietoja ennen lomakkeiden jakelua. Aineiston merkintävaiheessa on käytetty seuraavia koodeja: Suomi = 1, ruotsi = 2, muut kielet on eritelty koodeilla 3-8. Jos lomakkeen täyttäjällä on käyttänyt numeroa 1 tai 2, kuten Väestörekisterikeskuksen henkikirjoituslomakkeessa on käytetty, on 1 = suomi, 2 = ruotsi. Paikallisten laskentaviranomaisten mahdollisesti tekemiä korjauksia kielisarakkeeseen ei ole otettu huomioon merkinnässä, paitsi jos korjausta tukivat muut tiedot.

Liitteessä selostetaan eri väkilukukäsitteitä. Kuntien ja koko maan lopulliset väkilukutiedot saadaan vasta kesällä, kun henkilöiden kaksoisilmoitukset on henkilötunnuksen avulla poistettu. Ennakkotietoja ruotsinkielisten henkilöiden lukumäärästä ei ilmoiteta. Kaksoiskappaleiden poisto tuskin vaikuttaa kieliryhmien prosenttiosuuksiin.

Förklaringar

Enligt språklagen (1.6.1922/148, ändrad 7.12.1962/593) anses ämbetsdistrikt eller självstyrelseområde som omfattar en kommun, såsom enspråkigt om i kommunen finns inbyggare med samma språk eller om antalet av dem som hör till landets andra språkgrupp understiger 10 % av hela folkmängden. Däremot är kommun tvåspråkig om antalet av dem som tillhör den andra språkgruppen stiger till detta procenttal eller uppgår till minst femtusen.

På basen av den officiella statistiken bestämmer statsrådet vart tionde år vilka ämbetsdistrikt och självstyrelseområden som är att anse såsom finsk- eller svenskpråkiga och vilka såsom tvåspråkiga. Kommun som enligt denna lag varit tvåspråkig må dock inte förklaras för enspråkig om icke antalet av dem som hör till landets andra språkgrupp inom distriktet nedgått till 8 % eller därunder.

Statsrådets beslut om den språkliga indelningen av ämbetsdistrikt och självstyrelseområden under åren 1963-1972 är givet den 28.12.1962/687.

Den officiella statistiken över språkgruppernas storlek grunder sig på de vart tionde år utförda folkräkningarna. Frågan om huvudspråk lydde i 1970 års folkräkningen sålunda: "Huvudspråk. Uppge i osäkra fall vilken språkgrupp Ni närmast anser Er tillhöra. Lämna uppgift även för småbarn." I kolumnen fanns inga uppgifter inskrivna på förhand. Vid kodningen av materialet användes följande koder: finska = 1, svenka = 2, övriga språk kodades 3-8. Om den person som fyllt i blanketten använt koderna 1 eller 2 såsom i den av Befolkningsregistercentralen utförda mantalsskrivningen, så är 1 = finska och 2 = svenska. Av de lokala folkräkningsmyndigheterna eventuellt utförda ändringar i uppgiften om språk beaktades inte vid kodningen, såvitt inte ändringen stöddes av andra uppgifter.

I bilagan redogöres för olika folkmängdsbegrepp. Uppgifter om den slutliga folkmängden i kommunerna och hela riket fås först inkommande sommar, då dubbelanmälningar med hjälp av person beteckningen avlägsnats. Förhandsuppgifter om antalet svenskspråkiga lämnas inte. Avlägsnandet av dublettexemplaren påverkar knappast språkgruppernas procentuella storlek.

E 29: Ennakkotietoja kuntien kielisuhteista 31.12.1970

E 29: Förhandsuppgifter om kommunernas språkförhållanden 31.12.1970

Lääni ja kunta ¹⁾ Län och kommun ¹⁾ (1)	Koko väestö		Ruotsinkielisen väestön osuus %		Muutos ²⁾
	Hela befolkningen		Svenskspråkig befolkning %		Ändring ²⁾
	1960	1970	1960	1970	1.1.1973
	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
<u>Uudenmaan l. - Nylands l.</u>					
Helsinki - Helsingfors	452 777	514 652	14	10	
Hanko - Hangö	8 149	9 651	66	55	
Loviisa - Lovisa	6 569	7 016	58	52	Enemmistön kieli suomi Majoriteteten finsk- språkig
Porvoo - Borgå	11 875	16 703	54	44	
Tammisaari - Ekenäs	5 510	6 668	86	84	
Espoo - Esbo	56 641	97 281	23	14	
Karjaa - Karis	7 520	7 765	76	70	
Kauniainen - Grankulla	2 594	6 240	55	43	- " -
Bromarv	1 968	1 615	91	88	Kaksikielinen Tvåspråkig
Helsingin mlk - Helsinge	43 843	81 328	11	6	
Inkoo - Ingå	3 934	3 494	88	84	Enemmistön kieli suomi Majoriteteten finsk- språkig
Kirkkonummi - Kyrkslätt	7 033	11 551	55	38	
Lapinjärvi - Lapträsk	4 853	4 107	39	36	
Liljendal	1 761	1 453	89	88	
Lohjan mlk - Lojo lk	10 580	13 207	16	10	
Myrskylä - Mörskom	2 902	2 464	16	13	
Pernaja - Pernå	5 178	4 383	82	76	

1) x = ruotsi enemmistön kielenä, xx = kunta on yksikielinen (ruotsinkielinen)
x = svenskspråkig majoritet, xx = kommunen är enspråkig (svenskspråkig)

2) Ks. kielilain (148/22) 2 § (muutettu 7.12.1962)
Se språklagen (148/22) 2 § (ändrat 7.12.1962)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
Pohja - Pojo	6 841	6 092	55	46	Enemmistön kieli suomi Majoritetten finsk- språkig
Porvoon mlk - Borgå lk	15 575	15 736	62	53	
Ruotsinpyhtää - Strömfors	4 095	3 629	28	24	
Sipoo- Sibbo	10 442	12 019	69	59	
Siuntio - Sjundeå	2 902	3 277	70	56	
Snappertuna	1 683	1 379	92	92	
Tammisaaren mlk - Ekenäs lk	2 315	2 159	88	86	
Tenhola - Tenala	3 411	3 072	85	83	

Ruotsi enemmistön kielenä 14 kunnassa

Svenskspråkig majoritet i 14 kommuner

Turun-Porin lääni -

Åbo-Björneborgs län

Turku - Åbo	127 721	153 006	7	5
Parainen - Pargas	10 389	10 757	69	64
Dragsfjärd	5 328	4 877	81	77
Houtskari - Houtskär	1 110	830	97	96
Iniö	443	316	94	92
Kemiö - Kimito	5 011	4 106	69	69
Korppoo - Korpo	1 655	1 238	89	81
Nauvo - Nagu	2 094	1 538	80	80
Särkisalo - Finby	1 667	1 220	21	18
Västanfjärd	1 255	995	93	93

Ruotsi enemmistön kielenä 8 kunnassa

Svenskspråkig majoritet i 8 kommuner

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
<u>Ahvenanmaa - Åland</u>					
Maarianhamina - Mariehamn	6 685	8 609	94	93	
Brandö	766	615	98	98	
Eckerö	846	693	98	98	
Finström	1 801	1 698	98	97	
Föglö	1 022	687	97	97	
Geta	594	475	98	99	
Hammarland	1 202	1 026	98	98	
Jomala	1 977	2 062	96	94	
Kumlinge	625	524	99	98	
Kökar	561	369	99	99	
Lemland	927	692	97	97	
Lumparland	359	312	99	96	
Saltvik	1 656	1 474	96	97	
Sottunga	259	176	95	94	
Sund	1 151	955	95	97	
Vårdö	550	422	98	97	

Kaikissa maakunnan 16 kunnassa ruotsi enemmistön kielenä
 Samtliga 16 kommuner i landskapet har svenskspråkig majoritet

Kymen lääni - Kymmene län

Pyhtää - Pyttis	5 449	5 064	22	17
-----------------	-------	-------	----	----

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
<u>Vaasan lääni - Vasa län</u>					
Vaasa - Vasa	42 701	48 391	32	29	Enemmistön kieli suomi Majoriteteten finsk- språkig
Kaskinen - Kaskö	1 484	1 312	51	43	
Kokkola - Gamlakarleby	16 195	20 904	22	15	
Kristiinankaupunki - Kristinestad	2 670	2 736	51	45	- " -
Pietarsaari - Jakobstad	14 767	18 888	63	57	Kaksikielinen Tvåspråkig
Uusikaarlepyy - Nykarleby	1 055	1 382	90	89	
Bergö	686	647	99	90	
Björköby	547	464	100	96	
Jepua - Jeppo	1 698	1 478	85	84	Enemmistön kieli suomi Majoriteteten finsk- språkig
Kaarlela - Karleby	7 105	9 123	59	45	
Koivulahti - Kvevlax	2 899	2 561	98	97	
Korsnäs	3 372	2 891	96	97	
Kruunupyy - Kronoby	7 463	6 759	96	93	
Lappväärtti - Lappfjärd	4 449	3 894	69	69	
Luoto - Larsmo	2 478	2 574	98	96	
Maalahti - Malax	3 609	3 298	92	90	
Maksamaa - Maxmo	1 418	1 151	99	98	
Munsala	2 757	2 461	98	97	
Mustasaari - Korsholm	7 074	7 586	80	71	
Närpiö - Närpes	7 745	7 149	96	94	
Oravainen - Oravais	2 775	2 692	90	84	
Petolahti - Petalax	1 438	1 325	99	98	
Pietarsaaren mlk - Pedersöre	4 187	4 106	95	93	
Pirttikylä - Pörtom	2 255	1 805	92	93	
Purmo	2 088	1 721	96	96	

	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
*** Raippaluoto - Replot		1 778	1 484	98	95	
* Siippy - Sideby		2 287	1 693	62	57	
*** Sulva - Solf		2 754	2 485	96	96	
*** Tiukka - Tjock		1 001	839	90	91	
*** Uudenkaarlepyyn mlk - Nykarleby lk		2 341	1 959	91	90	
* Vöyri - Vöra		4 882	4 157	85	84	
*** Ylimarkku - Övermark		1 921	1 618	96	96	
*** Ähtävä - Esse		2 276	2 175	97	96	

Ruotsi enemmistön kielenä 28 kunnassa

Svenskspråkig majoritet i 28 kommuner

Taulu A: Ruotsinkielisten lukumäärä ja osuus lääneittäin 1960 ja 1970
(ennakkotietoja)

Tabell A: Antalet svenskspråkiga och deras andel länsvis åren 1960 och 1970
(preliminära uppgifter)

	Lukumäärä - Antal (1 000)		Vähennys- Minskning %	Osuus - Andel %	
	1960	1970		1960	1970
Uudenmaan lääni - Nylands län	163	149	- 8.5	19.6	14.7
Turun-Porin lääni - Åbo-Björneborgs län	33	29	- 13.6	5.0	4.2
Ahvenanmaa - Åland	20	20	- 1.8	96.5	95.7
Vaasan lääni - Vasa län	106	99	- 7.1	23.9	23.3
Muut läänit - Övriga län	8	6	- 23.2	0.3	0.2
Koko maa - Hela riket	330	302	- 8.5	7.4	6.5

V ä k i l u k u k ä s i t t e e t

1. Väestölaskenta. Väestölaskennassa otettiin huomioon Suomessa 31.12.1970 klo 24.00 vakinaisesti asuvat henkilöt. Heidät laskettiin siinä kunnassa, jossa heidät henkikirjoitettiin 1.1.1971. Suomessa asuvaksi katsottiin myös Suomen valtion palveluksessa ulkomailla oleva Suomen kansalainen. Kunnalliset rajat ovat 1.1.1971 tilanteen mukaiset.

Kunnassa asuvaksi katsottiin myös henkilö, joka 31.12.1970 laitoshoidokina asui toisen kunnan alueella sijaitsevassa laitoksessa. Suomalaisessa aluksessa palvelevat laskettiin siinä kunnassa, jossa heidät henkikirjoitettiin.

Väestölaskennassa ei otettu huomioon vieraan valtion lähetystöön, kaupalliseen edustustoon tai lähetetyn konsulin virastoon kuuluvia henkilöitä, elleivät he ole Suomen kansalaisia. Sama koskee näiden henkilöiden perheenjäseniä ja henkilökohtaisessa palveluksessa olevia.

Laskennassa ei otettu huomioon henkilöitä, jotka olivat muuttaneet ulkomaille vuonna 1969 tai aikaisemmin tai olivat muuttaneet vuoden 1970 aikana jäädäkseen ulkomaille vähintään vuodeksi tai olivat muuttaneet pohjoismaisella muuttokirjalla. Näin meneteltiin siitä huolimatta, että asianomainen olisi edelleen henkikirjoitettu Suomessa.

2. Ns. maassa asuva väestö. Väestölaskettu väestö on ns. maassa asuvaa. Väestölaskentojen väli vuosina tämä "maassa asuva väestö" lasketaan siten, että kunnittain ikäluokittain ja siviilisäädyittäin jne. lisätään kuntaan muuttaneet ja syntyneet sekä vähennetään kunnasta muuttaneet ja kuolleet. Tällä menetelmällä saatiin "maassa asuvaksi väestöksi" per 31.12.1970 4 678 808 henkeä, mikä todellisuudessa kuitenkin vuosina 1961-1970 tapahtuneen maasta- ja maahanmuuton puutteellisen rekisteröinnin takia oli noin 60 000 henkeä liian suuri. Kun "maassa asuva väestö" lasketaan vuodesta 1971 eteenpäin, otetaan uudeksi perusluvuksi vuoden 1970 väestölaskennan väkiluku (kunnittain, ikäryhmittäin ja siviilisäädyittäin). Parannetun rekisteröintijärjestelmän (pohjoismainen muuttokirja yms.) ansiosta laskettu "maassa asuva väestö" tulee olemaan luotettavampi vuodesta 1971 eteenpäin kuin mitä se oli 1960-luvulla.

3. Henkikirjoitus. Henkikirjoituksen ensisijainen tarkoitus ei ole selvittää tarkkaa väkilukua, vaan rekisteröidä henkilöiden laillinen kotipaikka. Kukin henkilö on vuosittain henkikirjoitettava siinä kunnassa, jossa hänellä tammikuun 1 päivänä on lainmukainen kotipaikka. Henkilöä ei poisteta kunnan henkikirjasta sen johdosta, että hän on "tilapäisesti poissa kotipaikaltaan". Koska eräät kansalaisen edut ja velvollisuudet ovat riippuvaisia henkikirjoituksesta (esim. äänioikeus), "tilapäinen" poissaolo on käytännössä tulkittu melko väljästi. Tästä johtuen henkikirjoitettu väestö onkin huomattavasti suurempi kuin "maassa asuva väestö". Erotus on tällä hetkellä koko maassa noin 90 000 henkeä. Tämä (netto) määrä on siis väestölaskennassa tulkittu ulkomailla asuvaksi, mutta henkikirjoituksessa edelleen katsottu Suomessa asuvaksi.

F o l k m ä n g d s b e g r e p p e n

1. Folkräkningen. I folkräkningen beaktades alla i Finland den 31.12.1970 kl. 24.00 stadigvarande bosatta personer. De räknades i den kommun, i vilken de mantalsskrevs den 1.1.1971. Som i Finland bosatta ansågs även finska medborgare i finska statens tjänst utomlands. De kommunala gränserna är enligt situationen den 1.1.1971.

Såsom i kommunen bosatt ansågs även person, som den 31.12.1970 såsom vårdbehövande vistades i anstalt belägen på annan kommuns område. Personer som tjänstgjorde på finskt fartyg räknades i den kommun, i vilken de mantalsskrevs.

I folkräkningen beaktades ej personer anställda vid främmande staters beskickningar eller handelsrepresentationer eller hos utsänd konsul, såvida de icke är finska medborgare. Detsamma gällde dessa personers familjemedlemmar och personer i personligt tjänsteförhållande hos dem.

I folkräkningen beaktades icke personer, vilka utflyttat ur landet år 1969 eller tidigare eller vilka flyttat under år 1970 i avsikt att stanna utomlands minst ett år eller vilka flyttat med internordiskt flyttningsbetyg. På detta sätt förfors även om personen ifråga fortfarande blev mantalskriven i Finland.

2. Den s.k. i riket bosatta befolkningen. Den folkräknade befolkningen är s.a.s. i riket bosatt befolkning. Under åren mellan folkräkningarna beräknas denna "i riket bosatta befolkning" sålunda, att i kommunen inflyttade och födda adderas till och från kommunen utflyttade och döda subtraheras. Medelst denna metod erhöles såsom "i riket bosatt befolkning" per 31.12.1970 inalles 4 678 808 personer, vilket dock i verkligheten på grund av bristfällig registrering av immigration och emigration under 1960-talet är cirka 60 000 för mycket. Då "i riket bosatt befolkning" beräknas framåt från 1971 tages som nytt utgångstal folkmängden enligt 1970 års folkräkning (kommunvis, åldersgruppsvis, civilståndsvi). Tack vare ett förbättrat registreringssystem (internordiskt flyttningsbetyg m.m.) kommer den beräknade "i riket bosatta befolkningen" att fr.o.m. 1971 vara betydligt tillförlitligare än vad den var under 1960-talet.
3. Mantalsskrivningen. Det primära syftemålet med mantalsskrivningen är inte att fastslå den exakta folkmängden, utan att registrera envars lagliga hemort. Envar person bör årligen mantalsskrivas i den kommun, där han den 1 januari har sitt lagliga hemvist. En person avlägsnas inte ur mantalslängden på den grund att han är "tillfälligt borta från hemorten". Emedan vissa rättigheter och skyldigheter är beroende av mantalsskrivningen (t.ex. rösträtten), så har "tillfällig frånvaro" i praktiken getts en ganska vid tolkning. Som en följd härav är den mantalsskrivna befolkningen betydligt större än "den i riket bosatta befolkningen". Differensen är för närvarande i hela riket omkring 90 000 personer. Detta (netto-) antal har således vid folkräkningen tolkats såsom i utlandet boende, men i mantalsskrivningen ansetts såsom i riket boende.